

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM və TƏHSİL
NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU**

Təsdiq edirəm: _____ H.Ə.Məmmədov(kafedra müdiri)

Tarix: _08_Sentyabr 2022

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	Əməyin iqtisadiyyatı
	Fakültə	İqtisadiyyat
	İxtisas	İqtisadiyyat
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavr
	Kurs	III
	Semestr	V
	Təlimçi	Bəhram Həsən oğlu Həsənov
	e-mail	hasanovbehram@yangex.com
	Telefon	0604985299
	Dərs günləri və saatları	
Tədris dili	Azərbaycan	
Baza/ Seçmə	Baza	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	<p style="text-align: center;">Əsas.</p> <p>1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh</p> <p>2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslik). Bakı, Azərnəşrin qrifi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə.</p> <p>3.N. Qrūqori Menkyu. Ekonomiksin əsasları. azərbaycanda çap edilmişdir. 2009-cu il, 836 səh..</p> <p>4.Ataşiyev Müşfiq. Mikro və makroiqtisadiyyat. Bakı, 2010.201-208</p> <p>5.Azərb. Resp. Regionl. (2009-2013)2019-2023 -ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı. Bakı.</p> <p>6.Arif şəkərəliyev, qoşqar şəkərəliyev: Azərbaycan iqtisadiyyatı reallıqlar və perspektivlər. Bakı: «Turxan» NPB, 2016, 536 səh.</p> <p>7.Azərbaycan iqtisadiyyatının strateji yol xəritələri. Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri.</p> <p>8.. İnternet resursları.</p>	
İstifadə ediləcək web səhifələr	<p>1. http://www.asan.gov.az/az/category/asan-xidmetler.</p> <p>2. www.taxes.gov.az</p> <p>3. https://www.e-gov.az/az/</p> <p>4. http://www.ssp.gov.az/view.php?lang=az&menu=376</p> <p>5. http://www.president.az/articles/10511)</p> <p>6. http://anfes.gov.az</p>	
Fənnin xülasəsi	<p>Əməyin iqtisadiyyatının başqa elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi,kursun metodu, metodoloji əsasları,əməyin formaları və demoqrafiya,əməyin psixo-fizioloji əsasları. insan modeli, əməyin növləri. Əməyin xarakteristikası. Əməyin funksiyaları, əməyin formaları, zehni əmək, fiziki əmək proseslərini öyrənir. Demoqrafik siyasət, əmək potensialı, iqtisadi fəal və qeyri-fəal əhali, əmək ehtiyatlarının proqnozlaşdırılması, müasir dövrün kadr siyasəti,gənclərin peşə seçimi formalaşmasını üsullarını öyrənir.Tələbələr insan kapitalı əmək amilinin yeni iqtisadi forması kimi, müasir dövrün kadr siyasəti. əmək bazarının mahiyyəti və xüsusiyyətləri, əmək</p>	

	məhsuldarlığının ölçülməsi və müəyyən edilməsini ətraflı öyrənməklə əməyin elmi tətbiqi vərdişlərinə yiyələnəcəklər.	
Fənnin məqsədləri	Kursun məqsədi tələbələrin əməyin iqtisadiyyatı elminin əsas anlayışlarını öyrənmələrini, mövzuları analiz etmə qabiliyyəti ilə bilikləri mənimsəmələrini təmin etmək, onlara müasir dünyada iqtisadi prosesləri dəyərləndirmə, iqtisadi mülahizələrə proqnozlar irəli sürə bilmək vərdişləri aşılamaqdır. Bununla yanaşı əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə, onların məqsədəuyğun yerləşməsini təmin etmək, ailə iqtisadiyyatı, demoqrafiya və iqtisadiyyat haqqında daha ətraflı məlumatların tədrisi dərslərin əsas məqsədlərindəndir	
Öyrənmə nəticələri	<p>Kursu bitirdikdən sonra tədris proqramını tam və yüksək səviyyədə mənimsəmiş tələbələr:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Azərbaycan Respublikasında mövcud əmək potensialının və onun istehsal dövriyyəsinə cəlb olunmasının səmərəli təşkili yollarını müəyyən etmək; -Əmək ehtiyatlarının təhsili, peşə-ixtisası, yaradıcı potensialı, biliyi, həyat təcrübəsi, mənəvi dəyərləri, işgüzarlığı, mütəşəkkilliyi ixtisaslaşmasını qiymətləndirmək; -Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əmək bazarının tənzimlənməsi zamanı azad olan işçi qüvvəsinin yenidən bölüşdürülməsini, işsizlərin qısa müddətdə işlə təmin olunmasını, çevik əmək bazarının formalaşdırılmasını istiqamətinə yönəltmək; -Əmək məhsuldarlığı minimum əmək sərfi ilə maksimum məhsul istehsal etməklə istiqamətində yeni ideyalar yaratmaq; -Məşğulluğun artırılması yoxsulluğun azaldılması yaşayış minimumunun yaxşılaşdırılması üçün həll yolları tapmaq. 	
Tədris metodları	Mühazirə	+
	Qrup müzakirəsi	+
	Təcrübi məşğələ	
	Simulyasiya	
	Layihə	
	Digər	
Qiymətləndirmə	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti (%) və ya bal
	Balların maksimum miqdarı	100 bal
	1. Semestr ərzində toplanmış maksimum bal	50 bal (50%)
	- Dərsə davamiyyətə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Seminar və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum bal	30 bal (30%)
	Qeyd: seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç qiyməti olduğu halda, ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. Əks təqdirdə tələbəyə bal hesablanmır.	
	2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum bal	50 bal (50%)
3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası: semestr ərzində imtahan nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir.		
- 51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F		
- 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E		
- 61 – 70 – “kafi” – D		

		- 71 – 80 – “yaxşı” – C - 81 – 90 – “çox yaxşı” – B - 91 – 100 – “əla”	Cəmi:	100 bal (100%)
Qiymətləndirmə metodları				
Qaydalar	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəklidir.</p> <p>Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verilməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz.</p> <p>Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə imtahan nəticəsinin ləğv olunması ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır.</p> <p>Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.</p>			
Tematik plan				
Həftə	Tarix	Mövzular	Dərslik / Tapşırıq / Ədəbiyyat	
1	15.09.2022	Mövzu 1. «Əməyin iqtisadiyyatı» kursunun predmeti, məzmunu və vəzifələri. 1. Əmək və onun növləri. 2. «Əməyin iqtisadiyyatı» elmi fənn kimi və onun predmeti. 3. «Əməyin iqtisadiyyatı» kursunun məzmunu və vəzifələri. 4. Əməyin sosiologiyası haqqında anlayış, «əməyin sosiologiyası» kursunun predmeti. 5. «Əməyin sosiologiyası» kursunun məzmunu və vəzifələri. 6. «Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası» kursunun digər elmlərlə əlaqəsi..	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseyinov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslik). Bakı, Azərneşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.	
2	19.09.2022	Mövzu 2. Əmək ehtiyatları, onların formalaşması, bölüşdürülməsi və istifadəsi, əmək potensialı. 1.Demoqrafik siyasət, əhalinin təkrar istehsalı və quruluşu. 2.Əmək potensialı, iqtisadi fəal və qeyri fəal əhali. 3. İşçi qüvvəsinin təkrar istehsalının mahiyyəti. 4. Əmək ehtiyatları və onlardan istifadə. 5. Xalq təsərrüfatının işçi qüvvəsilə təmin olunma mənbələri və formaları. 6. Əmək ehtiyatlarının proqnozlaşdırılmasının balans üsulu. 7. Əmək ehtiyatlarının idarə edilməsi vəzifələri. 8. Əhalinin miqrasiyası.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseyinov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslik). Bakı, Azərneşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3.. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.	

3	26.09.202 2 03.10.202 2	Mövzu 3. Əmək bazarı və onun tənzimlənməsi. 1. Əmək bazarının mahiyyəti və xüsusiyyətləri. 2. Əmək bazarının növləri və onların seqmentləşdirilməsi. 3. Əmək bazarı çevikliyi. 4. Əmək bazarı modelləri. 5. İşsizlik və onun formaları. 6. Əmək bazarının tənzimlənməsi.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
4	10.10.202 2	Mövzu 4: Əmək məhsuldarlığı, onun amilləri və ehtiyatları. 1. Bazar sistemi və əmək məhsuldarlığı. 2. Əmək məhsuldarlığının mahiyyəti və əhəmiyyəti. 3. Əmək məhsuldarlığının formaları. 4. Əmək məhsuldarlığının ölçülməsi üsulları. 5. Əmək məhsuldarlığı, əməyin məhsuldar qüvvəsi və əmək intensivliyi arasında qarşılıqlı əlaqə. 6. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri və onların təsnifatı 4.7. Əmək məhsuldarlığının artırılması ehtiyatları və onların təsnifatı.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
5.	17.10.202 2	Mövzu 5. Əməyin təşkili və əmək intizamı, onun əmək məhsuldarlığı ilə qarşılıqlı əlaqəsi. 1. Əməyin təşkilinin mahiyyəti və məzmunu 2. Əməyin elmi təşkili, onun vəzifələri və istiqamətləri. 3. Müəssisələrdə əmək bölgüsü və əmək kooperasiyası. 4. İş yerlərinin təşkili 5.Əmək intizamının möhkəmləndirilməsi və onun əmək məhsuldarlığına təsiri.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
6.	24.10.202 2	Mövzu 6. Əmək haqqı və onun təşkili. 1. Əmək haqqının sosial-iqtisadi mahiyyəti. 2. Nominal və real əmək haqqı. 3. Əmək haqqının təşkili prinsipləri və üsürləri. 4. Əmək haqqının (əməyin ödənilməsinin) əsas funksiyaları. 5. Əməyin ödənilməsi fondunun planlaşdırılması.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
7.	31.10.202 2	Mövzu 7. Əmək haqqının tarif sistemi .1. Əməyin keyfiyyəti və şəraitinə görə fəhlələrin əmək haqqının	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh

		tənzimlənməsində tarif sisteminin rolu. 2. Əməyin ödənilməsinin tarif maaşı. 3. Tarif cədvəli. 4. Tarif-ixtisas-sorğu kitabçası.	2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
8.	07.11.2022	Mövzu 8. Əmək haqqının forma və sistemləri. 1. Əmək haqqı forma və sistemlərinin mahiyyəti 2. Əmək haqqı forma və sistemlərinin tətbiqi şərtləri 3. Müstəqim və qeyri-müstəqim əmək haqqı sistemi 4. Mütərəqqi-işəməzd əmək haqqı sistemi 5. Mükafatlı-işəməzd əmək haqqı sistemi 6. Akkord işəməzd əmək haqqı 7. Əməyin ödənilməsinin vaxtamuzd sistemləri 8. Rəhbər işçilərin, mütəxəssislərin və qulluqçuların əmək haqqının təşkili.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
9.	14.11.2022	Mövzu 9. Müəssisələrin sosial təşkili . 1. Müəssisə haqqında anlayış. 2. Sosial proseslər və sosial situasiyalar. 3. Kollektiv-sosial proseslərin idarə olunmasının subyekti kimi. 4. Kollektivin sosioloji nəzəriyyəsinin formalaşması. 5. Müəssisə və sosial qrupların qarşılıqlı əlaqəsi.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
10.	21.11.2022	Mövzu 10. Əmək fəaliyyətinin motivləşdirilməsi. 1. Tələbat və onun sosial məzmunu. 2. Tələbat və əmək fəaliyyəti. 3. Mənafeələr və əmək fəaliyyəti. 4. Əmək fəaliyyəti prosesində motivləşdirmənin rolu və funksiyaları. 5. Əməyin motivləşdirilməsinin sosial idarə olunması.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərnəşrin qri fi ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
11.	28.11.2022	Mövzu 11. Müəssisələrdə işçilərin əməyə uyğunlaşması. 1. Əməyə uyğunlaşmanın mahiyyəti və onun növləri 2. Əməyə uyğunlaşma amilləri. 3. Əməyə uyğunlaşmanın səviyyəsi və uyğunlaşma prosesinin idarə edilməsi.	1.T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası” Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseynov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı,

			Azərbaycanın qrafiki ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
12.	05.12.2022	Mövzu 12. Müəssisələrdə sosial nəzarət. 1. Sosial nəzarətin mahiyyəti, növləri və funksiyaları. 2. Əmək sferasında normalar və normativlər. 3. Sosial davranış, onun növləri və modelləri. 4. İqtisadi davranış. 5. Əmək intizamı sosial hadisə kimi.	1.T.Quliyev "Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası" Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseyinov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərbaycanın qrafiki ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
13.	12.12.2022 19.12.2022	Mövzu 13. Konkret sosioloji tədqiqatların aparılması metodikası. 1. Sosioloji tədqiqatların əhəmiyyəti, vəzifələri və funksiyaları. 2. Sosioloji tədqiqatlar və sosial proseslər. 3. Sosioloji tədqiqatlar informasiya mənbəyi kimi. 4. İlk sosioloji informasiyaların işlənməsi və təhlili. 5. Sosial proqnozlaşdırma - konkret sosioloji tədqiqatların mühüm istiqaməti kimi. 6. Sosioloji tədqiqatların metodikası və metodları. 7. Müəssisə və sahələrdə sosioloji xidmət və onun funksiyaları.	1.T.Quliyev "Əməyin iqtisadiyyatı və sosiologiyası" Kitab yurdu 2007 557 səh 2.Telman Əlihüseyn oğlu Hüseyinov Firmanın iqtisadiyyatı (dərslük). Bakı, Azərbaycanın qrafiki ilə çap olunub, 2009-cu il, 140-170 səhifə. 3. İnternet resursları. 4. Müəllimin elektron mühazirələri.
		SEMİNAR	
1	22.09.2022	«Əməyin iqtisadiyyatı » kursunun predmeti, məzmunu və vəzifələri.	
2	29.09.2022	Əmək ehtiyatları, onların formalaşması, bölüşdürülməsi və istifadəsi, əmək potensialı.	
3	06.10.2022 13.10.2022	Əmək bazarı və onun tənzimlənməsi.	
4	20.10.2022	Əmək məhsuldarlığı, onun amilləri və ehtiyatları.	
5	27.10.2022	Əməyin təşkili və əmək intizamı, onun əmək məhsuldarlığı ilə qarşılıqlı əlaqəsi.	
6	03.11.2022	Əmək haqqı və onun təşkili.	
7	10.11.2022	Əmək haqqının tarif sistemi .	
8	17.11.2022	Əmək haqqının forma və sistemləri.	
9	24.11.2022	Müəssisələrin sosial təşkili .	

10	01.12.2022	Əmək fəaliyyətinin motivləşdirilməsi.	
11	08.12.2022	Müəssisələrdə işçilərin əməyə uyğunlaşması.	
12	15.12.2022	Müəssisələrdə sosial nəzarət.	
13	22.12.2022 26.12.2022	Konkret sosioloji tədqiqatların aparılması metodikası.	
Fənn müəllimi:		İqtisadiyyat kafedrasının b/müəllimi:	B.H.Həsənov